

Negentiende Stakeholderoverleg RES Foodvalley

Verlag 10 december 2021

Vooraf

Dit document is een verslag van het 19^e Stakeholderoverleg RES Foodvalley dat plaatsvond op vrijdag 10 december 2021 tussen 9:30 en 11:30 via de online vergadertool Teams. Hier vindt u de stukken/bijlagen:

<https://www.regiofoodvalley.nl/programma/energietransitie/bibliotheek-1>

1. Opening

Voorzitter Tjerk Wagenaar heet de aanwezigen welkom. In het bijzonder Vicky Sassen als vervanger van Huib van Essen namens de provincie Utrecht. JongRES, RECRON, gemeente Ede, en gemeente Renswoude zijn niet vertegenwoordigd en zijn vooraf akkoord gegaan met de voorgestelde besluiten.

- Het verslag van het stakeholderoverleg op 8 oktober en het agendavoorstel voor dit overleg zijn zonder opmerkingen akkoord.
- Bernard ter Haar en Tjerk Wagenaar zijn uitgenodigd het evaluatierapport van de RES Foodvalley toe te lichten in het Opdrachtgevend Beraad van NPRES. Harke Dijksterhuis zal hier ook bij aanwezig zijn.
- Begin 2022 wil de regio Foodvalley een kennissessie netinfrastructuur organiseren in de vorm van webinar. Nadere informatie daarover volgt nog.
- Het Planbureau voor de Leefomgeving publiceerde op 9 oktober 2021 de Monitor RES 1.0. Alle ambities opgeteld geeft dat een positief beeld met 2 aandachtspunten; voldoende netcapaciteit en randvoorwaarden rondom gezondheid en milieu bij windmolens. De Regio Foodvalley wordt expliciet genoemd in het kader van participatie. Het is nu vooral nog wachten op het nieuwe kabinet. Er zijn meer middelen nodig voor gemeenten om met de plannen verder te kunnen t.b.v. de kwaliteit en kwantiteit van ambtelijke ondersteuning. Substantieel meer dan nu over de gemeenten verdeeld worden. Er wordt met belangstelling uitgekeken naar het regeerakkoord.
- Vanuit Natuur & Milieu is onderzocht in hoeverre natuurbelangen, met name biodiversiteit in alle RES 1.0 worden meegenomen. In de Regio Foodvalley zijn deze

belangen opgenomen, mede door de betrokkenheid van Natuur & Milieu als stakeholder.

- De Raad van State uitspraak (n.a.v. Delfzijl en Nevele) heeft gevolgen voor het toepassen van de algemene regels voor windturbines in het Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling vanaf 3 windturbines. De rijksregels kunnen niet meer worden toegepast, totdat een milieueffectrapport is gemaakt. De regering heeft toegezegd de plan-MER zo spoedig mogelijk uit te voeren. Dit zal zo'n twee jaar duren. Tot die tijd is het mogelijk om op lokaal niveau zelf acties te ondernemen om te komen tot een milieubeschermingsniveau die recht doet aan de lokale situatie. Dit kan ook in samenwerking met meerdere gemeenten. Voor ondersteuning is een landelijk en provinciaal kennis- en netwerk expertpool beschikbaar. Enkele gemeenten in Gelderland maken daar al gebruik van, Beuningen en Maasdriel hebben zelf al een normenkader ontwikkeld. Het is een lokale afweging om te bepalen welke acties op welk moment worden ingezet. De RES 1.0 hoeft de lokale afweging daarin niet te beïnvloeden.
- Voor een kwaliteitsfonds, zoals omschreven in de RES 1.0, is een advies uitgebracht om dit fonds in te richten voor het mogelijk maken van kwalitatieve landschappelijke inpassing en rendabel maken van duurzame energieopwekking op restgronden.

2. Rondje langs de velden

De stakeholders delen waar zij op dit moment aan werken:

- Lex Hoefsloot (Vallei-Energie) vertelt dat het eerste zonneveld van 2 hectare binnenkort wordt opgeleverd en zoals het er nu uit ziet met de jaarwisseling aangesloten kan zijn.
- Didi Dorrestijn (gemeente Barneveld) geeft aan dat er de afgelopen maanden in het kader van hun Structuurvisie Wind 4 online sessies zijn georganiseerd met onafhankelijke deskundigen. Ze gingen over windenergie, en de effecten daarvan wat betreft gezondheid, over geluid, participatie, en de waarde van onroerend goed. Deze sessies zijn opgenomen en terug te luisteren via: <https://www.barneveld.nl/over-barneveld/projecten/windenergie-in-barneveld> onder het kopje "Informatiebijeenkomsten september - november 2021".
- Peter de Haan (gemeente Wageningen) geeft aan dat de eerste panelen van het geplande zonneveld Haarweg zijn geplaatst. Bestuurlijk gezien is de gemeente bezig met een windvisie. Ook is de herijking van de routekaart klimaatbeleid aan de gemeenteraad gestuurd.
- Harke Dijksterhuis (gemeente Nijkerk) vertelt dat in Nijkerk wordt gewerkt aan de realisatie van opwek langs de A28. De verwachte weerstand bestaat hier ook. Daarbij valt het wel op dat het wantrouwen richting de gemeente soms heel aanwezig is.

- Jan van der Meer (provincie Gelderland) deelt een praktijkvoorbeeld: de gemeente Beuningen heeft onlangs een bestemmingsplan vastgesteld voor een aantal grote windmolens. De gemeente stelde een eigen normenkader op. Dit normenkader kan als voorbeeld worden gebruikt door andere geïnteresseerde gemeenten.
- Vicky Sassen (provincie Utrecht) vertelt dat de afgelopen periode de provincie bezig is geweest met de afkondiging netcongestie en welke rol zij bij het oplossen daarvan kunnen innemen.
- Wim Werkman (FOV) geeft aan dat een aantal ondernemers signaleert dat duurzame opwek bij hun bedrijven niet kan worden aangesloten. Daarnaast benadrukt hij dat veel ondernemers nog niet goed op de hoogte zijn dat kantoorpanden boven de 100 m² vanaf 1 januari 2023 verplicht minstens energielabel C moeten hebben; de gemeenten dienen dit te controleren.
- Petra Souwerbren (Natuur & Milieu Gelderland) nodigt de aanwezigen uit om deel te nemen aan masterclasses over de natuur inclusieve energietransitie.
- Jolanda de Heer (gemeente Rhenen) vertelt dat in de volgende gemeenteraadsvergadering het voorstel lokaal eigenaarschap voor licht. De raad vreest dat de winst niet lokaal terecht zal komen. Lex Hoefsloot vult aan dat het van belang is om grondcontracten niet vooraf te vergeven. Nicky Struijker Boudier geeft een contact door binnen de NPRES van degene die op dit thema een toelichting in de gemeenteraad kan geven. Wouter Verduyn zou hier mogelijk ook wat op kunnen bijdragen.
- Annelies Barnard (Woningstichting Wageningen) deelt dat de routekaart naar CO₂ neutraal richting 2050 wordt geactualiseerd. Daarnaast werken de woningcorporaties samen bij onder meer de inkoop van zonnepanelen. Mogelijk is het interessant voor gemeenten om hieraan deel te nemen.

3. Uitvoeringsstructuur

De afgelopen periode is de uitvoeringstructuur verder uitgewerkt op basis van de evaluaties, ambtelijke en bestuurlijke gesprekken met publieke en niet publieke stakeholders.

Harke Dijksterhuis geeft een korte toelichting. De focus ligt op uitvoering die lokaal wordt opgepakt. Hij benadrukt dat het van belang is een structuur neer te zetten met een visie op de lange termijn. In 2030 zal de regio worden afgerekend op basis van de gerealiseerde duurzame opwek. De komende periode is het belangrijk het energienetwerk uit te bouwen dat de geplande duurzame opwek en ook de elektrische warmte en mobiliteit vraag aankan. Om binnen kaders aan de slag te kunnen met dergelijke inhoudelijke opgaven, wordt in de voorgestelde structuur gewerkt met bestuursopdrachten.

Het is wenselijk de kracht van een brede groep bestuurders vast te houden en regionaal samen te werken aan de thema's die bijdragen aan de realisatie van de opgave. Voorstel is

om te gaan werken met een Raad van Uitvoering, belast met de coördinatie van de realisatie van de RES 1.0 plannen. Deze raad bestaat uit de netbeheerders, vertegenwoordigers van de ondernemers, woningbouwverenigingen, LTO, energiecoöperaties, en alle publieke bestuurders. Alle overige leden zijn agenda lid.

- Daarnaast gaan we werken met minimaal 5 bestuursopdrachten om samen concrete afspraken te maken hoe duurzame opwek doelen bereikt gaan worden. Denk hierbij aan rolverdeling, implementatie voor de realisatie e.d. Zowel publieke als niet-publieke partijen zijn betrokken bij deze bestuursopdrachten, waarvan verwacht wordt dat ze in richting februari/maart opgeleverd kunnen worden.
- Het SHO blijft bestaan en komt een paar keer per jaar bijeen. Kennisdeling en het bespreken van strategische thema's staan daarbij voorop.

Aan alle bestuurders en stakeholders vraagt de voorzitter hun reactie op de uitvoeringsstructuur te geven en in te stemmen met de hoofdlijnen zoals verwoord in de oplegnotitie en bijbehorende presentatie. Alle stakeholders kunnen zich vinden in de gepresenteerde structuur voor het regionale programma Energie. Onderstaande aandachtspunten worden meegegeven voor de uitwerking:

Reacties

- Aangezien de verschillende publieke partijen en ook de maatschappelijke partijen verschillende eindverantwoordelijkheden hebben, is meer aandacht nodig in beschrijving van de governance de rolverdeling. De voorgestelde integratie van het regionale energieprogramma met de RES behoeft expliciet verduidelijking.
- Duidelijkheid in het verschil tussen interregionale, provinciale, en bovenregionale bevoegdheden is gewenst, in het bijzonder de rol van de provincie hierin. Met het helder maken van dat verschil kan overlap voorkomen worden. Bovenregionale afstemming dient in de uitvoering expliciet te worden opgenomen.
- Het brede stakeholderoverleg komt in het teken van kennisdeling en het bespreken van strategische thema's te staan. Indien nodig voor de herijking van de RES 2.0 zou de flexibiliteit er wel moeten zijn het SHO tijdelijk een meer onderhandelende rol te geven.
- Om de benodigde tijd en middelen haalbaar te houden, is het van belang efficiënte werkvormen en vergaderstructuren af te spreken.
- Noem expliciet hoe moties en amendementen zijn meegenomen in de besluitvorming en hoe raden en staten in het vervolgproces worden betrokken. T.b.v. de RES 2.0 kan dat worden opgenomen in een startdocument. Hierin wordt beschreven hoe raden en staten, inwoners en stakeholders in het vervolgproces worden betrokken.
- De provincie Gelderland vraagt aandacht voor de borging van de RES in het omgevingsbeleid

Didi Dorrestijn geeft aan dat voor het vervolg van belang is dat publieke en maatschappelijke partijen elkaar in hun kracht blijven zetten. Een effectieve en efficiënte structuur is daarbij ondersteunend. Harke Dijksterhuis dankt alle aanwezigen voor hun reacties en het steunen van de hoofdlijnen. Hij voegt toe in het kader van de efficiëntie dat dat bilaterale overleggen altijd mogelijk zijn voor partijen die in de volgende fase een grotere afstand hebben. Daarnaast wordt breed de beschikbare capaciteit van mensen (of het gebrek daaraan) herkend als zorgpunt.

Voorzitter Tjerk Wagenaar besluit op basis van deze bespreking namens het stakeholderoverleg dat:

- Het SHO instemt met de hoofdlijnen van de uitvoeringsstructuur voor het programma Energie;
- de genoemde aandachtspunten worden meegenomen in de verdere uitwerking;
- er begin 2022 de raden en staten geïnformeerd worden over het dan verder uitgewerkte programma Energie en hoe de aangenomen moties in juni/juli verwerkt zijn en
- in het najaar van 2022 een stakeholderoverleg zal plaatsvinden waarin ruimte is om de structuur te evalueren.

4. Bestuursopdrachten

Om in het vervolgproces inhoudelijk aan de slag te kunnen met thema's als de opwek van wind en zon, netcongestie, warmte, en maatschappelijke betrokkenheid, is een aantal concept bestuursopdrachten geformuleerd. Aan de stakeholders vraagt de voorzitter in te stemmen met de inhoudsopgave van deze bestuursopdrachten, en aandachtspunten voor de concept bestuursopdrachten mee te geven. Voor dit laatste punt worden de aanwezigen ingedeeld in break-outrooms waar in kleine samenstelling de concepten worden besproken. Deze opbrengst wordt gedeeld met de ambtelijke kwartiermakers. Elke groep geeft een korte terugkoppeling van het gesprek:

- Zon op dak & Duurzaam ondernemen: Deze bestuursopdracht en bijbehorende werkgroep zou beter 'Duurzaam ondernemen & Zon op dak' kunnen heten. Een activiteit die hierbinnen zou passen is het maken van een keuzeladder voor prioritering. Wat betreft zon op dak is het van belang om snel actie te ondernemen, en niet te wachten tot de netcapaciteit in orde is. Dit zou kunnen door gebruik te maken van technische innovaties en een Energie Expertisecentrum.
- Grootschalige opwek & Clusters: In deze bestuursopdracht is het van belang het bovenregionale aspect niet uit het oog te verliezen. Bij het uitvoeren van de RES 1.0 zal in het kader van de netcongestie het regionaal clusteren van duurzame opwek waarschijnlijk als aandachtspunt naar voren komen. In de sessie kwam daarnaast het

belang van afstemming met andere thema's en de balans tussen zon en wind naar voren.

- Netinfrastructuur: Terwijl er door de netbeheerders wordt gewerkt aan het verhelpen van de netcongestie, onderzoeken we alternatieven zoals het opslaan van energie en het gebruiken van smart grids. Door de beperkte netcapaciteit krijgen we tijd die ook kunnen benutten om de projecten aan de voorkant goed te ontwerpen. Daarnaast moeten we inzetten op energiebesparing. Op dit thema is snelle en duidelijke communicatie vanuit de regio wenselijk.
- Warmte & Duurzaam wonen: Deze bestuursopdracht staat het dichtst bij de inwoner en vraagt om voldoende middelen. Daar is steun vanuit het Rijk en andere partijen bij nodig. Verder is kennis essentieel bij dit thema, er zijn nog weinig experts op dit gebied.
- Maatschappelijke betrokkenheid: De RES Regio Foodvalley is wat betreft participatie voorloper geweest richting de RES 1.0. Het zou mooi zijn om in het vervolgtraject de regionale betrokkenheid van inwoners door te zetten, in de vorm van bijvoorbeeld een burgerpanel. Het is dan van belang om te specificeren welke thema's door een burgerpanel of andere participatievorm regionaal kunnen worden opgepakt.

Harke Dijksterhuis bedankt de gespreksleiders voor hun bijdrage en instemming met de inhoudsopgave.

De voorzitter besluit dat:

- Het SHO instemt met de concept bestuursopdrachten;
- deze verrijkt worden met de meegegeven inhoudelijk, in samenwerking met ambtenaren en
- dat besluitvorming over de bestuursopdrachten zelf in januari/februari zal plaatsvinden.

5. Afronding en vervolg

Tjerk Wagenaar bedankt het stakeholderoverleg voor hun bijdrage in dit overleg en reflecteert kort op bij het proces van totstandkoming de RES Foodvalley en dankt alle voor de intensieve en fijne wijze van samenwerken. Harke Dijksterhuis bedankt Tjerk voor zijn afsluitende woorden en inzet de afgelopen periode. Ook dank aan Guido van Leeuwen voor het voorbereiden en faciliteren van dit onlineoverleg en de deelsessies. De voorzitter sluit de bijeenkomst om 11:35.

Alle informatie over het proces en bijeenkomsten in verschillende gemeenten vindt u op

www.resfoodvalley.nl

Voor informatie mailt u met: Anne Grashof, projectmedewerker RES Foodvalley,

res@regiofoodvalley.nl.